

novičke

junij 2003

Kaj prinaša junijska številka?	3	BESEDA UREDNICE
Nekateri vidiki desetletnega delovanja študijskih krožkov v Sloveniji * Študijski krožek kot terapevtsko sredstvo * Študijski krožek kot oblika dela za potrebe službe * Za 1000 let Stražišča * Študijski krožek <i>Živimo med vami in z vami</i> * Sodelovanje vrhniškega BMK-ja z bralnim krožkom iz Londona * Med Slovenci v Italiji * Usposabljanje vodij in mentorjev študijskih krožkov	4-14	TEMA MESECA
Vloga neformalnega učenja v izobraževanju odraslih * Uspešno zaključen študijski obisk ARION	15-19	DOMAČE NOVIČKE
Izbrani so dobitniki za leto 2003 * Pridružite se nam v Tednu vseživljenjskega učenja 2003 * Zadnje povabilo * Ali se lahko učimo in "rastemo" tudi popoldan - ob internetu, dobri knjigi ali ob ...?	20-23	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2003
Po dolgem premoru prijetna osvežitev na področju organizacijskega učenja * Nova zasnova Andragoške poletne šole v Ajdovščini?	24-27	KOTIČEK JE VAŠ
Mednarodni prostovoljni delovni tabori 2003 * Vabilo na spolnjenje svetovalcev brezposelnih * Vabilo na temeljno usposabljanje za vodje in mentorje študijskih krožkov	28-31	PRIPRAVLJAJO/ PRIPRAVLJAMO
	32	POSVETI, KONFERENCE
	33	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

 let z vami

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.800 izvodov

BESEDA UREDNICE

Odrasli se najraje učimo po neformalni poti Kaj prinaša junijska številka?

Pomena vseživljenjskega učenja se iz leta v leto bolj zavedamo, zato se razraščajo tudi različne **neformalne oblike učenja**. Tokrat osrednjo temo namenjamo prav temu, natančneje **študijskim krožkom**. V Sloveniji jih deluje že prek dvesto. Združujejo radovedne in predane ljudi. Plod njihove ustvarjalnosti so zloženke, priročniki, zborniki, poslikana svila, glineni izdelki... V mnogih krajih so obudili stare kmečke običaje; ponekod so spodbudili k branju zahtevnejšega leposlovja... Najpomembnejša pa sta prijateljstvo, ki se tke med ljudmi, in prenašanje zgodovinskega spomina iz starejše na mlajšo generacijo. Želeli smo predstaviti pestrost krožkov po Sloveniji, vendar se zavedamo, da bo naš poskus le bled odsev barvitosti razvejene mreže. Pa vendar - kamenček v mozaiku.

Zahvaljujem se vsem članom študijskih krožkov, ki so delovanje svojih krožkov predstavili, pa njihovih prispevkov tokrat nismo objavili. Natisnjeni bodo v eni od naslednjih številčk Novičk.

Andragoški center Slovenije bo v Tednu vseživljenjskega učenja že sedmič podelil priznanja za izjemne učne in izobraževalne dosežke. Predstavljamo vam trinajst nagrajencev, ki jih je izbrala Komisija za podelitev priznanj ACS v letošnjem letu.

Radi bi vas opozorili tudi na strokovna srečanja, ki so se pred kratkim končala - študijski obisk v okviru programa ARION, 9. Andragoška poletna šola in 5. mednarodni simpozij na temo Učeče se podjetje ali kako uspeti v globalnem okolju - ter vas povabili na spopolnjevanja in na VITRINE delovne taborne v poletnih mesecih.

V juliju Novičke ne izidejo, zato bo avgustovska številka dvojna. Napovedujemo pa že osrednjo temo septembrskih Novičk: predstavili bomo še dve neformalni obliki učenja **borze znanja** in **središča za samostojno učenje**. Vabimo vas, da svoja razmišljanja zapišete in nam jih pošljete. Vaše prispevke, ki naj ne bodo daljši od dveh strani, bomo zbirali do 20. julija 2003.

Prijetne poletne dni vam želim,

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

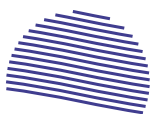
TEMA MESECA

Neformalne oblike učenja - študijski krožki Nekateri vidiki desetletnega delovanja študijskih krožkov v Sloveniji

Študijski krožki v našem prostoru že dolgo niso več neznan. Manj znani so njihovi dosežki, čeprav so objave v medijih redne in odmevne; vse pogostejše so celo na televizijskih ekranih. Dolgoročnost in mnogo-namenskost krožkov, v katerih motivacija nikdar ni bila vprašljiva, prepričljivo kažete, da so krožki obetavna oblika povezovanja učenja z delom. Ustanovam, mentorjem, udeležencem in lokalnemu okolju krožki prinašajo tako ponudbo vsebin, ki jih formalno izobraževanje ne ponuja, pri čemer spodbujajo radovednost, ustvarjalnost, odgovornost in družbeno vključevanje, to pa so temeljni pogoji izobraževanja. S svojo akcijsko naravnostjo odstopajo od skandinavskega, finančno in organizacijsko bistveno bolj podprtega, modela. Pravim razsežnostim se z opisovanjem le približamo, saj se pestrost študijskih krožkov črno-belim opisom vselej izmuzne. 48 % mentorjev je v letnih poročilih med dolgoročne učinke krožkov na udeležence naštel kar vse ponujene možnosti (motivacijski, izobraževalni, socializacijski, sprostitveni učinki). Prav je tako. In prav je, da se mentorjem, ki so izvir, nosilec in zvezda projekta, vedno znova zahvalimo. Približno polovica jih je na odprto vprašanje o trajnih posledicah v lokalnem okolju odgovorila *“spreminjanje odnosa”, “vpliv na osebno in lokalno identiteto”,* desetina pa *“medsebojno povezovanje”*. Uspeli so torej v tem, za kar si mnogi še le utirajo poti.

Res, študijski krožki združujejo posebne ljudi - ljudi nekupljive srčnosti, s katero znajo dediščino povezati s sodobnimi tokovi ter jo, oplemeniteno s spoštovanjem, predajati prihajajočim generacijam; ljudi, ki so v šestih letih nagrajevanja dosežkov ob Tednu vseživljenjskega učenja prejeli 16 nagrad, od tega pol za izjemne strokovne in promocijske dosežke pri bogatenju znanja drugih; ljudi neverjetno ustvarjalnega potenciala ter osebnega dostojanstva, ob katerih brusiš svojo odgovornost, radoživost, za današnje čase nerazumljivo skromnost pa tudi zlahtnost jezika, ki ga govori malo ljudi v Evropi.

Koliko je ta hip študijskih krožkov in kje delujejo? Ob koncu maja 2003 je bilo v Sloveniji prijavljenih 195 krožkov s skupno 2.007 udeleženci, v več kot petdesetih

krajih prav po celi Sloveniji, med katerimi Ljubljana, Maribor, Celje in Koper ne prevladujejo. Več je manjših krajev, kjer je vloga krožkov tudi precej drugačna kakor v večjih naseljih! Vse več, lani kar 16 %, je krožkov, kjer se namensko učijo!

Vendar ni vse tako lepo. Narobe je, da krožkov in mentorjev v ustanovah, ki pomagajo ljudem s posebnimi potrebami, ne opazimo dovolj. Narobe je tudi, da vse krepkejše mreže ne podprejo novi ukrepi, na primer sistem kriterijev kakovosti in nagrajevanja najboljših, saj vloge akterjev po desetih letih niso več enake in so mnogi krožki prerasli v nove oblike delovanja (na primer Piškotek v Knežaku, bralno društvo v Izoli, Piransko društvo za ohranjanje dediščine in mnogi drugi). In končno, narobe je, da dosežki in uveljavitev krožkov ne prinašajo širše, nove družbene podpore izvajalcem in Andragoškem centru, ampak prej obratno. Kljub temu pa Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih, najvišje strokovno telo na ravni države, enoglasno in brezadržkov podpira nadaljnji razvoj krožkov.

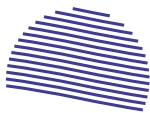
Pa vendarle zaključimo z dobrim. Mednarodno sodelovanje, ki so ga sprožila izobraževalna srečanja z gosti Andragoškega centra (Holland leta 1994, Rubenson 1996, Bron 2001), in vse številnejše spletne strani izvajalcev študijskih krožkov so pripeljale do neposrednega sodelovanja naših in tujih krožkov. Finančno podporo krožkom so lani poleg dvajsetih občin nudili tudi sponzorji (13 % krožkov). Mentorji in krožki se torej udeležujejo tudi podjetniško, kar je dobro, vendar to ne sme postati namen sam po sebi.

Kaj so torej dileme študijskih krožkov za prihodnjih deset let? Naj jih nekaj izpostavimo:

- Bili so, najverjetneje pa bodo (vsaj v nekaterih segmentih) še naprej, poskusni model drugim projektom v izobraževanju odraslih.
- Zapolnjujejo izobraževalno ponudbo v prezrtih okoljih, ki niso nujno samo na podeželju, in iz na znanju temelječe družbe izločenim ljudem.
- K učenju in posledično tudi v izobraževanje lahko pritegnejo tudi vitalni in radoživi ljudje, ki niso starši ali učitelji, ampak t.i. pomembni drugi.
- So dobrodošel primer dobre prakse za bruseljska poročila in domače strateške dokumente, ki pa na podporo teh istih služb in uradnikov še čaka.
- In nenazadnje, so neopažen potencial, vreden interdisciplinarne podpore in podrobnejše analize.

Sicer pa - sliko o krožkih si ustvarite sami.

mag. Nevenka Bogataj (nevenka.bogataj@acs.si), ACS

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Študijski krožek kot terapevtsko sredstvo

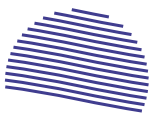
V Psihiatrični bolnišnici Vojnik smo spomladi 2002 v organizaciji podjetja Alfabet, d.o.o., iz Celja izpeljali prvi študijski krožek, katerega člani so bili zdravljeni na odprtem oddelku psihiatrične bolnišnice. Za vse tiste, ki bodo v bodoče prihajali na zdravljenje, smo izdelali mapo, v kateri smo zbrali vse uporabne informacije o bivanju na tem oddelku. Poleg opisa zavoda smo v gradivu predstavili dejavnosti, ki se na oddelku odvijajo (potek zdravljenja), in dodali napotke, kako in kje preživeti prosti čas.

V letošnjem letu v krožku pripravljamo zloženko, v kateri bodo predstavljeni bistveni podatki o življenju na oddelku. Namenjena bo tistim, ki se pri nas zdravijo, njihovim svojcem in drugim obiskovalcem.

Krožka sta naletela na zelo dober odmev tudi pri zdravnikih, zato za naslednje leto pripravljamo krožek, v katerem bodo sodelovali bolniki in zdravniško osebje. Izdelati nameravamo priročnik o tem, kako postopati, reagirati, komunicirati z bolnikom, ki ima določeno diagnozo. Namenjen bo osebju bolnišnice in vsem, ki kakorkoli prihajajo v stik "s psihiatrijo".

Za vse bolnike s psihiatričnimi diagnozami je izredno pomembno, da so v času zdravljenja dejavni in da se počutijo koristne, zato so študijski krožki - oblika druženja, aktivnega sodelovanja in družbeno koristnega delovanja - zanje primerni in spodbudni.

Andreja Jelen Mernik (andreja.jelen@guest.arnes.si), Alfabet, d.o.o.

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Študijski krožek kot oblika dela za potrebe službe

Profesorice matematike na Srednji strokovni in poklicni šoli Celje smo ugotovile, da se pri delu srečujemo z istimi problemi, zastavljajo se nam ista vprašanja. Zato se že nekaj let zbiramo v študijskih krožkih, ki jih organizira Alfabet, d.o.o., iz Celja, kjer raziskujemo teme izključno za potrebe našega pedagoškega dela. Teme izbiramo z dveh vidikov - nekatere nas zanimajo kot razrednika (*ŠK Alternative hitri prehrani*¹ in *ŠK Pravilna*

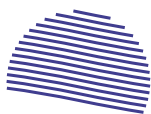
¹ Članek o delovanju študijskega krožka lahko preberete v Noviškah, oktober 2002.

raba zdravstvenih pripomočkov), druge kot učitelja matematike. Kako popestriti pouk matematike ter na igriv in zanimiv način ponoviti ali utrditi določeno snov? Nekaj zamisli smo uresničile v okviru krožkov *Didaktične igre pri pouku matematike* in *Praznične dejavnosti v šoli*. Izdelale smo domine, sestavljanke in "spomin" za utrjevanje različnih učnih tem in pripravile nekaj dejavnosti, primernih za predpraznične dni. Dijaki so takšen način dela izredno lepo sprejeli.

Z uvedbo poklicne mature v programih na naši šoli smo v enem od krožkov pripravile knjižico *Priprava na matematiko na poklicni maturi*, ki jo dobijo vsi dijaki zaključnih letnikov. V njej so zbrani primeri nalog za maturo, teoretična vprašanja in pravila opravljanja mature.

Sodelovanje v študijskih krožkih nas je, učitelje matematike na naši šoli, še bolj povezalo. Izmenjujemo si izkušnje in mnenja. S tem se vsestransko razvijamo in napredujemo tako osebno kot strokovno.

Melita Jelenko (melita.jelenko@guest.arnes.si),
Srednja strokovna in poklicna šola Celje

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Za 1000 let Stražišča

Stražišče pri Kranju je staro naselje. V zemlji skriva večtisočletno zgodovino, prvič pa je omenjeno leta 1002 v listini, s katero je nemški kralj Henrik II. podaril škofom iz bavarskega mesta Freising (Breže) posest Stražišče v trikotniku med rekami Lipnico, Savo in Soro. Priključili so ga tedaj nastajajočemu loškemu gospodstvu, ki je delovalo od leta 973 do 1802 s središčem v Škofji Loki.

V študijskem krožku *Odkrijmo svojo deželo*, ki je v okviru Gorenjskega muzeja in Tretje univerze v Kranju deloval v letih 1995-1998, je bilo skoraj polovica članov iz Stražišča, danes enega večjih stanovanjskih naselij mesta Kranj s skoraj 5.000 prebivalci. Po našem prvem uspešno izpeljanem akcijskem cilju - izdaji zloženka o kulturnih znamenitostih Kranja in okolice - smo se odločili pripraviti zgodovinsko-etnološko knjižico o Stražišču. Pobudnik in navdihovalec je bil zlasti naš *Mirko Križnar - Faktorjev* iz Stražišča (prek

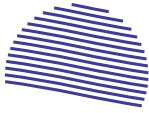
80 let!), dela pa so se zavzeto lotili tudi drugi člani. Koncept smo oblikovali tako, da bi kraj in njegove ljudi predstavili čim bolj celostno. Večino podatkov je bilo potrebno pridobiti na terenu, iz izročila, ali pa iz pisnih dokumentov v arhivih. Nihče od nas (razen mentorice) ni ne etnolog ne zgodovinar. Mnogo novega smo se torej morali naučiti, da je bil vsak kos svoji nalogi. Leta 1998 smo naše zbirateljsko delo zaključili. Oblikovali smo uredniški odbor, katerega naloga je bila pripraviti zbrano gradivo za knjižno izdajo. Da bi bilo besedilo bolj sočno, smo k sodelovanju povabili *Matevža Omana - Jaklčkouga* iz Stražišča, uspešnega zbiralca gradiva in pisca o domačem kraju, ki je vsakemu poglavju dodal dokumentarne in v narečju zapisane vložke in nove teme iz ustnega izročila. Do leta 2002 je tako nastala prijetna monografija: za začetek pesem *Silva Mravljeta*, nato pa si sledijo poglavja o naselju in njegovih prebivalcih, ulicah, starejši zgodovini in listini iz leta 1002, nekdanjih viničarjih, o cerkvah, znamenjih in kapelicah, gradovih, stražiških županih, prvi in drugi svetovni in osamosvojitveni vojni, o stražiških kmetijah, sitarstvu in žimarstvu - značilni stražiški obrti, sitarskih hišah in družini, nekaterih obrteh in trgovinah, tovarnah, o komunalni urejenosti, zdravstvu, osnovni šoli, številnih društvih, družabnem življenju, kinu, otroški veselici živ-žav, praznikih in šegah, krajevnih nasprotjih, ptičarjih, stražiškem govoru, toponimih in osebnih poimenovanjih, na koncu pa so zapisane še značilne stražiške pesmi in zgodbe.

Sprva smo se namenili izdati besedilo kot 20. knjižico v zbirki *Gorenjski kraji in ljudje*, kasneje pa je *Matevž Oman* predlagal, da bi združili prispevke slavnostnega zbornika ob 1000. obletnici Stražišča in naše knjižice v eno knjigo, kajti kot urednik zbornika je imel velike težave najti založnika. Tudi mi nismo bili dosti bolj uspešni pri iskanju sredstev: od občine Kranj smo pridobili dobro petino potrebnega, drugo smo založili sami, saj smo upali na dodatno finančno pomoč občine in na to, da bodo zbornik dobro prodajali. Na koncu se je le dobro izteklo: poleti 2002 smo tiskali eno najdebelejših (370 strani) knjig v izdaji Gorenjskega muzeja Kranj s prispevki 28 avtorjev in okrog 300, večinoma barvnimi, fotografijami.

Stražiše pa Strašan, zbornik ob 1000. obletnici prve pisne omembe naselja Stražišče pri Kranju, smo predstavili 2. decembra 2002 - prvi večer Stražiškega kulturnega tedna. Z njim smo poželi navdušenje Strašanov: staroselcev, ki so v njej našli svoje korenine, in priseljencev, ki se bodo lahko na enem mestu seznanili z dediščino njihovega novega domačega kraja. Hkrati pa smo prispevali k uravnoteženemu obeleženju 1000-letnice prve pisne omembe naselja Stražišče.

mag. Tatjana Dolžan Eržen (tatjana.erzen@guest.arnes.si),
Študijski krožek *Odkrijmo svojo deželo Kranj*

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Študijski krožek *Živimo med vami in z vami*

Na Ljudski univerzi Slovenska Bistrica izvajamo izpite iz slovenščine na osnovni ravni ter prirejamo tečaje za tiste, ki še morajo izpopolniti znanje slovenščine. Pri srečevanju s tujci smo ugotovili, da ti naletijo na številne probleme, ki jih sami ne znajo rešiti. Tako se je porodila ideja o študijskem krožku. Mentorica, *Vida Lipoglav*, je v šolskem letu 2001/2002 povabila tujce, ki živijo v občini Slovenska Bistrica, da se pridružijo študijskemu krožku *Živimo z vami*. Odzvale so se predvsem ženske, ki so bile navdušene obiskovalke, saj so se lahko pogovarjale o tem, kako ukrepati v neugodnih situacijah, se družile, se spominjale svojih rodnih krajev in podobno. Na srečanje so povabili strokovnjakinjo iz upravne enote, ki jih je seznanila s postopki pri urejanju dokumentov, z aktualno zakonodajo itd. Direktorica Centra za socialno delo je pojasnila, kakšne pravice in možnosti imajo tujci. Vsaka od udeleženk je predstavila svojo domovino, značilnosti, spomine. Pogovarjale so se tudi o spominih na predmet, ki ima posebno mesto v njihovem življenju.

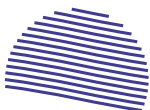
Po nekoliko daljših počitnicah smo se letos spet zbrali v študijskem krožku *Živimo med vami in z vami*. Mentorstvo je prevzela *Maja Kanop*. Krožku se je pridružilo nekaj novih članic, večina pa je z nami že tretje leto. Zadali smo si, da bomo predstavili domovine članic, ki še niso bile predstavljene, povabili bomo strokovnjake, ki bodo pojasnili, kakšne pravice in možnosti imajo tujci, in odgovarjali na naša vprašanja s področja družinske problematike, varstva žena z otroki, pridobivanja državljanstva, možnosti zaposlitve, študija in podobno. Preizkusili bomo tehnike za povečanje samozavesti in zaupanja vase, razvijali bomo moč pozitivnega mišljenja in čustvene inteligence, naučili se bomo prepoznavati stres in zmanjševati njegove posledice. Načrtujemo tudi ekskurzijo po občini. Ogledali si bomo glavne znamenitosti krajev, kjer živimo, pa jih kljub temu ne poznamo dovolj.

Eden od glavnih namenov študijskega krožka je tudi druženje. Ugotovili smo, da se tujke ne vključujejo v okolico, kjer živijo, zato jim prijateljstvo z drugimi, ki so v enakem položaju, veliko pomeni. Ker je poglobljen namen krožka neformalno učenje in predvsem druženje, se krožka včasih udeležijo tudi z otroki, kar še dodatno popestri naša srečanja. Sestajati pa so se pričele tudi samoiniciativno, izven terminov naših srečanj, kar kaže na to, da so se med njimi stkala pristna prijateljstva.

V lanskem letu so študijski krožki na Ljudski univerzi Slovenska Bistrica, vključno s krožkom *Živimo z vami*, zaradi izvirnosti, spodbujanja ustvarjalnosti in kreativnosti ter

zavedanja lastne pomembnosti in sposobnosti dobili nagrado Andragoškega centra. Nagrada nam pomeni dodatno potrditev pravilnosti našega dela in nadaljnjega vztrajanja.

Maja Kanop (ljudska.univerza.slov.bistrica@siol.net),
Študijski krožek *Živimo med vami in z vami*

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Sodelovanje vrhniškega BMK-ja z bralnim krožkom iz Londona

V študijskem krožku *Beremo z Manco Košir*, ki deluje v okviru Cankarjeve knjižnice Vrhnika, uspešno sodelujemo z *londonskim bralnim krožkom Knjižnice Pontefract*. Ideja se je porodila na enodnevnem seminarju z *Rachel van Riel*, vodilno osebnostjo bralnih krožkov v Veliki Britaniji. Povabilo sem navdušeno predstavila članicam krožka na Vrhniki, tako da so se vse ogrele.

Potrebno je bilo napisati prvo pismo, ga večkrat popraviti in poslati. Angleži so se nanj odzvali in takoj dali pobudo - zanimalo jih je, katera knjiga, ki smo jo pri bralnem krožku obravnavali, nam je prinesla največ veselja, ter katera je povzročila največ polemik in zakaj. V pismih smo odgovarjali na njihova vprašanja in predstavili naša srečanja. Ko smo se že za silo spoznali, smo članice vrhniškega bralnega krožka predlagale, da bi obe skupini prebrali Cankarjevo *Moje življenje* in ga skupaj pokomentirali.

Angleži so knjigo toplo sprejeli, o čemer priča tudi povzetek iz njihovega poročila: *Vsi v skupini so ob branju črtic uživali. Veliko so povedali o sebinini in o načinu pisanja. Črtice so jim odprle okno v nov svet, v svet odraščanja majhnega dečka na Vrhniki. Veliko se jih je enačilo z Ivanovim otroškim zaznavanjem sveta.*

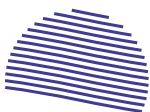
Nekatera poglavja so udeleženci še posebej komentirali. O prvem poglavju, Mesarjeve klade, so zapisali: *Vsak je pripovedoval zgodbo o tem, kako je kot otrok odšel ali splezal tja, kjer je bilo prepovedano. Lahko smo razumeli privlačnost mesarjevih klad za otroke, obenem pa sedaj razumemo tudi stališče odraslih. Zanimivo je, ker Cankar ne piše s stališča odraslega, čeprav piše kot odrasla oseba.*

Za konec pa še nekaj vtisov o sodelovanju, ki so jih napisali člani vrhniškega BMK-ja:

- *Naš krožek jim je pred časom ponudil v branje knjigo "Moje življenje", prevedeno v angleški jezik. In prijetno smo bile presenečene, ko smo prejele pismo iz Londona, iz katerega je razvidno, da so omenjeno knjigo zavzeto predelali in večino zgodb iz Cankarjeve mladosti dobro razumeli.*
- *Vesela in ponosna sem bila, ko sem zvedela, da ste kot člani tako številnega naroda, ki ima bogato zgodovino, izbrali našega pisatelja Ivana Cankarja, saj je izšel iz naroda, ki šteje komaj slaba dva milijona. A umetnost nima meja!*
- *Zelo mi je všeč njihovo tenkočutno dožemanje pisatelja Ivana Cankarja.*

Morda bomo s tem prispevkom navdušili še kakšen bralni krožek za sodelovanje s tujino.

Alenka Gabrovšek (alenka.gabrovsek@guest.arnes.si),
Študijski krožek *Beremo z Manco Košir* Vrhnika

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Med Slovenci v Italiji

Že nekaj časa si prizadevamo, da bi med Slovenci v Italiji začeli razvijati nekatere oblike izobraževanja odraslih. Pedagoška svetovalka RS v Trstu me je napotila na Andragoški center, kjer so me - leta 2001 - spodbudili, da dobre izkušnje študijskih krožkov preizkusimo tudi v slovenskem okolju v Italiji. V okviru *Tržaške matice*, ki želi orati ledino v izobraževanju odraslih, je pobuda prerasla v projekt Razvoj bralnih študijskih krožkov med Slovenci v Italiji. Med ministrstvi, ki smo jih prosili za sredstva, nas je podprlo le Ministrstvo za kulturo. Vendar za izpeljavo projekta ta denar ni zadoščal. Šele poleti 2002 smo zbrali nekaj dodatnih sredstev ter pritegnili k sodelovanju dve ustanovi Slovencev v Italiji, *Krožek KRUT* (Krožek za kulturno, športno in podporno udejstvovanje), ki ima več kot 1.300 odraslih članov in torej združuje potencialne uporabnike izobraževalnih programov, in *Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje (SDZPI)*, ki s svojimi usposobljenimi kadri nudi pripadnikom slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji - Julijski krajini znanje za opravljanje poklica.

Jeseni 2002 smo izpeljali prvi del programa: v sredstvih javnega obveščanja smo ljudi animirali, na javnih srečanjih smo predstavili pobude in spodbujali posameznike. Višek

sta bila predstavitvena večera v Trstu in Gorici. Poleg mag. Nevenke Bogataj, nosilke projekta Študijski krožki v ACS, so se jih udeležile še številne mentorice študijskih krožkov iz bližnje tržaške oziroma goriške soseščine.

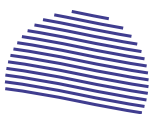
Temeljnega usposabljanja vodij in mentorjev študijskih krožkov se nas je v novembru 2002 udeležilo pet prijavljenih. In tako smo marca 2003, ko smo program izobraževanja zaključili, pridobili prvo ekipo mentorjev, ki so idejo študijskih krožkov ponesli in začeli širiti med Slovenci v Italiji.

Študijski krožki lahko postanejo v slovenskem okolju v Italiji zelo primerni za razreševanje nekaterih specifičnih situacij, ugotavljanje potreb oziroma za sprožanje prikritih energij. Za ponazoritev navajam odlomek iz programa enega od študijskih krožkov, ki bo v kratkem začel s svojim delom:

*Pristopiti želimo k reševanju problema, ki ga v okolju zaznavamo in s tem vplivamo na stanje ter priložnosti Slovencev na Tržaškem. Skupine bodo medgeneracijske, neke vrste družbenoekonomske delavnice. V krožkih želimo združiti po 4 udeležence vsake od navedenih generacijskih skupin: **upokojene starejše**, nedejavne gospodarstvenike z izkušnjo, protagoniste prejšnjega obdobja, ki nosijo v sebi zgodovinski spomin, želijo pa še nekaj "dati" skupnosti; **srednjo generacijo dejavnih članov**, ki so voljni navezati trdnjše medsebojne vezi in hkrati žele, da bi gospodarska struktura naše skupnosti bila kaj več kot skupek individualnih pobud, in **mlade**, ki so komaj dokončali ali še končujejo študij in so "interpreti" novega časa, so pa še neizkušeni, zato so se od drugih udeležencev voljni naučiti nekaj "iz življenja".*

Omenjeni študijski krožek bo pri svojem delu sledil predvsem naslednjim ciljem: prenesti zgodovinski spomin iz starejše na mlajšo, delno tudi srednjo generacijo, preučiti temeljne značilnosti današnjega družbeno-ekonomskega okolja, potreb in možnosti narodne skupnosti v njem (v notranji delitvi dela bi priprava teh podlag pripadala mlajši generaciji) in izoblikovati nov model gospodarskega razvoja, ki upošteva zgodovinski spomin, spremenjene okoliščine in nove potrebe ter možnosti narodne skupnosti.

Branko Jazbec (jazbec@libero.it), Tržaška matica

Neformalne oblike učenja - študijski krožki

Usposabljanje vodij in mentorjev študijskih krožkov

Že v času študija smo nekateri nadebudni študenti andragogike izrazili željo, da bi se udeležili usposabljanja za mentorje študijskih krožkov. Želeli smo si, da bi to lahko opravili kar v okviru rednega študija, vendar med profesorji nismo našli sorodno mislečih. Postalo nam je jasno, da bo pridobitev naslova mentor študijskega krožka povsem na naših plečih.

Študijski krožki so me po obliki dela in zaradi svojega pomena pritegnili in želja, da postanem mentor študijskih krožkov, ni bila nekaj, kar bi si izmislila tisti trenutek, ko sem izvedela, da obstaja možnost usposabljanja za to dejavnost. Podjetje, kjer sem bila zaposlena, je študijske krožke že izvajalo. Njihovo željo, da pridobijo mentorja, ki bo njihov stalni sodelavec, sem hitro izkoristila.

Usposabljanje za mentorje študijskih krožkov, ki sem ga končno dočakala, je potekalo s pomočjo medmrežja. Pričelo se je sredi novembra 2002. Prvega srečanja z bodočimi "sošolci" in našimi "izobraževalci" sem se zelo veselila. Nestrpnost sem čakala, koga vse bom zagledala, ko se bodo odprla vrata dvigala v drugem nadstropju stavbe, kjer domuje Andragoški center. Pričakalo me je nekaj neznanih obrazov, ki so takoj postali prijetni sogovorniki. Še preden smo prišli do opremljene in prijetno pripravljene sobe, kjer naj bi preživeli nekaj skupnih uric, smo že prijetno klepetali in se šalili na račun vseh prilog, ki smo jih doživeli na poti do Ljubljane - večina nas je bila iz oddaljenih krajev.

Usposabljanje poteka v obliki učnih delavnic, ob dejavnem sodelovanju vseh udeležencev. Poudarek je na izobraževanju na daljavo s pomočjo medmrežja, kar pomeni, da kandidati večino časa delajo samostojno, skupna srečanja pa so predvidena le na začetku, med usposabljanjem in seveda na koncu, ko je potrebno preveriti, ali se bodoči mentorji študijskih krožkov lahko prelevijo v dejavne mentorje.

Prvo srečanje je bilo namenjeno seznanjanju z metodami in oblikami dela, urniku in tehniki sodelovanja v medmrežju, ki smo jo tudi praktično preizkusili. Potekalo je v obliki prijetnega druženja, spoznavanja nekaterih teoretičnih osnov, praktičnih vaj, pogovora o naših idejah, predstavah o naših bodočih študijskih krožkih. Prejeli smo veliko dobrih nasvetov, spoznali metode delovanja v študijskem krožku, ob vsem tem pa smo se tudi zelo zabavali. Prejeli smo CD z geslom, s pomočjo katerega smo lahko prišli do gradiv na medmrežju. Razen dostopa do besedil in posnetkov študijskega krožka smo lahko dostopali do različnih točk; vsaka od njih je bila namenjena določeni stvari. "Domače naloge" oziroma napisana dela, ki so bila rezultat predelane snovi, naših novih spoznanj in raz-

mišljanj, smo pošiljali v določeno mapo, v drugi smo lahko poiskali komentar mentorice, o dogodkih so nas obveščali spet na drugi točki, najbolj zanimiva in obiskana pa je bila gotovo naša “kavarna”, kjer smo si lahko udeleženci pisali o različnih stvareh. V začetku je bila predvidena tudi klepetalnica, v kateri bi se dobili enkrat tedensko ob določenem dnevu in uri, vendar je bila tehnika “močnejša”. Klepetali smo kar po telefonu, ali pa smo obiskali našo “kavarno”.

Do drugega srečanja je minilo kar nekaj časa. Medtem smo obdelovali teoretično snov. Nastajali so sklopi naših del, kjer so se zrcalile tudi ideje o bodočih študijskih krožkih. Mnoge so se prepletale, saj smo bili drug drugemu odlični mentorji. Ob drugem srečanju, ki je bilo namenjeno vajam v komunikacijskih tehnikah, smo bili že “stari znanci”. Srečanje je potekalo podobno kot prvo; dogovorili pa smo se tudi o zaključnem preizkusu znanja, ki ga je predstavljala seminarska naloga, v kateri smo podrobno obdelali naš bodoči študijski krožek, ter “zagovor” te naloge.

Prav to “preverjanje” našega na novo pridobljenega znanja, je bil razlog za tretje, še zadnje srečanje. Večina nas je razmišljala, kako bo potekal naš končni preizkus ter kako žal nam je pravzaprav, da smo se srečali le trikrat. Seveda je oblika usposabljanja s pomočjo medmrežja zelo praktična in ugodna, zaradi oddaljenosti udeležencev ter možnosti samostojnega določanja časa dela. To pa na žalost tudi pomeni, da se udeleženci bolj redko srečajo, stik pa je omejen na medmrežje ter telefone. “Strah”, kako bo potekalo končno dejanje usposabljanja, je v veliki meri izpuhtel, ko smo skupaj sedeli v sobi in se pripravljali na improviziran študijski krožek, ki smo ga uprizorili pred našimi “mentorji”. Še enkrat smo dokazali, da smo res dobro uigrana skupina različnih ljudi, ki se je čudovito ujela. V nadaljevanju je preizkus potekal v obliki sproščenega pogovora o naših seminarskih nalogah ter o zadevah, ki so nam bile manj jasne.

Ob koncu našega druženja, smo se dogovorili o skupnih srečanjih v naših domačih krajih. Do srečanja še ni prišlo, vendar sem prepričana, da nisem edina, ki se velikokrat spomni na svoje “sotrpine” in razmišlja o tem, katero priložnost bo izkoristila za naslednje srečanje.

Katarina Lovko (katarinalovko@hotmail.com),
Študijski krožek *Nemški jezik malo drugače*

DOMAČE NOVIČKE

Neformalne poti odraslih do znanja Vloga neformalnega učenja v izobraževanju odraslih

Zanimanje za neformalne in priložnostne oblike učenja odraslih je začelo naraščati skupaj z uveljavljanjem pomena vseživljenjskega učenja in konceptualnega prehoda od “izobraževanja” k “učenju”. Različne študije so pokazale, da predstavlja neformalno izobraževanje poglavitni del udeležbe odraslih v izobraževanju. Še večji del učenja odraslih poteka v neformalnih okoliščinah, ki pravzaprav ni zabeleženo, njegov pomen pa ne docela prepoznan. To učenje imenujemo priložnostno.

Raziskovanje priložnostnega učenja je pomembno za učenje odraslih nasploh, predvsem pa za učenje tistih odraslih, ki se načeloma ne izobražujejo zaradi različnih institucionalnih, organizacijskih ali dispoziციjskih razlogov. Kot je znano iz ugotovitev raziskave o udeležbi v izobraževanju odraslih¹, prištevamo med neudeležence predvsem **starejše**², **manj izobražene**³ in nekatere **skupine odraslih, ki niso na trgu dela**⁴. Za vse našete skupine so značilne tudi pomanjkljive pisne spretnosti, ki so - poleg ostalih ovir - pomemben dejavnik, ki jim posredno in neposredno otežuje udeležbo v formalnem in neformalnem izobraževanju.

Podatki so zaskrbljujoči, še posebej, če upoštevamo vse večji izobrazbeni “imperativ” sodobne informacijske družbe in s tem večje možnosti za socialno izključenost skupin, ki se ne izobražujejo. Kot je na svojem majskem predavanju na ACS večkrat poudaril dr. Allan Quigley, pa odsotnost teh skupin ne pomeni avtomatično njihove pasivne vloge v učenju. Za njihovo učenje je značilno to, da poteka predvsem zunaj institucionaliziranega učenja, v neformalnih okoliščinah. Tovrstno učenje zato predstavlja velik potencial in izziv za izobraževalce odraslih.

¹ Podrobno predstavitev rezultatov lahko preberete v: Mohorčič in sod. (2001). Udeležba prebivalcev Slovenije v izobraževanju odraslih. Ljubljana: ACS.

² Kar 86 % odraslih se po 50. letu ne udeležuje izobraževanj.

³ Od tistih, ki so končali osnovno šolo, se ni izobraževalo 87 % odraslih, med tistimi, ki imajo končanih nekaj razredov osnovne šole, pa kar 95 %!

⁴ Med brezposelnimi je 84 % neudeležencev izobraževanj, med gospodinjami 89 %, med kmetovalci 86 %, med upokojenci pa celo 94 %.

Za potrebe pričujočega članka smo naredili analizo, iz katerih virov najpogosteje pridobivajo odrasli (glede na starost, stopnjo izobrazbe in zaposlitveni položaj) informacije o dnevnikih, javnih zadevah ipd. Anketiranci so pogostost uporabe določenega vira ocenjevali na štiristopenjski lestvici (1 - veliko, 2 - nekaj, 3 - zelo malo, 4 - nič). Ponujenih je bilo pet možnosti: časopisi, revije, radio, televizija in družinski člani, prijatelji oziroma sodelavci. Rezultati analize variance so predstavljeni v tabeli.

	Časopisi ($\bar{x}$ = 1.72)	Revije ($\bar{x}$ = 2.52)	Radio ($\bar{x}$ = 1.52)	TV ($\bar{x}$ = 1.37)	Družina, prijatelji ($\bar{x}$ = 2.11)	
STAROST [N=2963]	< 25 let	1.73	2.46	1.77	1.39	2.04
	25 - 40 let	1.68	2.47	1.45	1.36	2.03
	41 - 60 let	1.71	2.55	1.44	1.36	2.18
	> 60 let	1.95	2.67	1.48	1.39	2.32
IZOBRAZBA [N=2952]	4. razredi OŠ	2.34	2.91	1.63	1.64	2.38
	5.- 8. razredov OŠ	1.97	2.70	1.56	1.41	2.11
	2.- 3. l. srednja šola	1.69	2.57	1.43	1.34	2.10
	4. letna srednja šola	1.56	2.35	1.52	1.30	2.08
	Višja šola ali več	1.43	2.25	1.53	1.40	2.09
ZAPOSLJ. POLOŽAJ [N=2569]	Zaposleni pri delod.	1.65	2.48	1.45	1.36	2.03
	Samozaposleni	1.50	2.29	1.36	1.34	2.22
	Delo na kmetiji	2.15	2.75	1.52	1.66	2.24
	Upokojeni	1.82	2.62	1.47	1.29	2.29
	Brezposelni	1.84	2.61	1.64	1.42	2.31
	Gospodinje	2.15	2.75	1.40	1.45	2.08

Tabela: Pogostost uporabe različnih virov za informiranje (povprečne ocene)⁵

Iz preglednice je razvidno, da glede na **starost** ni večjih razlik pri pridobivanju različnih informacij. Rezultati kažejo, da mlajši nekoliko bolj pogosto kot starejši segajo po pisnih virih, kot so časopisi in revije, ter se o novostih pogovarjajo z družinskimi člani ali prijatelji. Značilno je tudi, da se starejši nekoliko bolj poslužujejo elektronskih medijev kot vira informiranja, vendar pa so razlike na tem področju, še posebej to velja za televizijo, zanemarljive. Kot vidimo iz skupnih povprečij, je pridobivanje informacij prek televizije najpomembnejši vir informiranja. Glede **dosežene izobrazbe** ugotavljamo, da se izobrazba pomembno razlikuje le pri uporabi časopisja in revij, pa tudi tukaj so razlike majhne. Razlike so tudi v uporabi drugih virov zelo majhne, najmanjše zopet pri uporabi televizije in radia. Kar zadeva **zaposlitveni položaj**, analiza prav tako ni pokazala večjih razlik. Neke tendence pa se kljub temu kažejo. Preglednica kaže, da so tiskani mediji nekoliko manj pogosto sredstvo pridobivanja informacij za gospodinje in

⁵ Vse razlike so statistično pomembne na ravni $p < 0.001$.

Vir: Raziskava Pismenost odraslih in udeležba v izobraževanju, Andragoški center Slovenije, 1998.

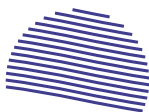

kmete. Pomembnejši pa so elektronski mediji; še posebej velja opozoriti na vlogo televizije pri upokojencih. Referenčne skupine, kot družinski člani in prijatelji, so pomemben vir informacij in znanja predvsem pri zaposlenih pri delodajalcih in gospodinjah.

Iz zgornjih rezultatov vidimo, da obstajajo med formalnim in priložnostnim učenjem določene razlike. Medtem ko je za udeležbo v formalnem učenju značilen razkorak v participaciji, ki je posledica socialno-ekonomskih pogojev posameznika, podatki o priložnostnem učenju ne kažejo tako velikih razlik med bolj in manj izobraženimi, starejšimi in mlajšimi ipd. Velika večina prebivalstva pogosto uporablja različne vire informacij, ki jih bi lahko označili tudi kot potencialni vir učenja. Podatki sicer kažejo na določene razlike, predvsem z vidika stopnje izobrazbe, vendar še zdaleč niso tako "usodne" kot so le-te v kontekstu organiziranih oblik izobraževanja.

Za teorijo in prakso izobraževanja odraslih je priložnostno učenje pomembno predvsem zaradi odkrivanja novih možnosti za učenje težje "dosegljivih" odraslih. V bodoče bi bilo potrebno preučiti, kakšen vpliv ima ta način učenja na posamezne vidike življenja odraslega in s tem, kako učno pomembni so posamezni viri za njegovo življenje in pridobivanje spretnosti, ki mu omogočajo aktivno vključevanje v družbo. Izobraževalce odraslih, še posebej tiste, ki krojijo politiko izobraževanja odraslih, je treba ozavestiti, da obstaja mnogo poti, ki omogočajo pridobivanje znanja, spretnosti ali stališč, pri posamezniku pa razvijati večjo refleksijo na lastno učenje in pridobljene izkušnje.

Marko Radovan (marko.radovan@acs.si), ACS

Vseživljenjsko učenje in izobraževanje odraslih v Sloveniji Uspešno zaključen študijski obisk ARION

*Slovenija
Slovenian sky - our regard for you is overwhelming like the sky
Slovenian stone - our resolve and determination is strong like stone
Our hearts blossom with you and like scattered rocks
through so many countries of this united Europe
We will remember your face - Slovenija
(Arion udeleženci)*

V petek, 16. maja 2003, smo uspešno zaključili petdnevni študijski obisk v okviru programa Arion. V prvih dneh so udeleženci predstavili svoje izobraževalne sisteme: *belgijski izobraževalni sistem in program IPSOC* ter sistem mednarodne izmenjave študentov, *danski izobraževalni sistem in visoke ljudske šole*, sistem financiranja in šolnin, oblike neformalnega izobraževanja ter povezovanje z drugimi evropskimi državami v okviru različnih mednarodnih projektov, *portugalski izobraževalni sistem* ter vlogo *vseživljenjskega učenja v Veliki Britaniji* in povezovanje organizacij na lokalni, regionalni in državni ravni. Seznanili so nas tudi z *izobraževalnimi sistemi Finske, Estonije, Latvije in Bolgarije*.

Sodelavci Andragoškega centra Slovenije smo udeležence študijskega obiska pospremili na različne ustanove, ki so povezane z izobraževanjem odraslih: CPI Cene Štupar, ELES d.o.o. - Izobraževalni center elektrogospodarstva Slovenije, Šolski center Velenje, Gorenje d.d. - izobraževalna klepetalnica, Ljudska univerza Velenje, UPI Ljudska univerza Žalec, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport - Sektor za izobraževanje odraslih, Center RS za poklicno izobraževanje, Zveza Ljudskih univerz Slovenije (kjer so se predstavili tudi Glotta Nova d.o.o., Andragoško društvo Slovenije, Srednja trgovska šola Ljubljana in RIC Novo mesto), CDI Univerzum, Univerza za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane, Inšpektorat za šolstvo in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Udeležence so seznanili z dejavnostjo različnih izobraževalnih organizacij in njihovo organizacijsko shemo, s povezovanjem s socialnimi partnerji, razvojem izobraževanja zaposlenih v podjetju, povezovanjem s šolami v okolju ter z zakonodajo in sistemom izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Evalvacija programa in povratne informacije so potrdile, da smo organizacijo študijskega obiska dobro izpeljali. Informacije, ki so jih udeleženci prejeli pred prihodom v Slovenijo, so bile ustrezne in pravočasno posredovane. Pričakovanja udeležencev so bila v veliki meri uresničena, pohvalili pa so tudi prijazen sprejem organizatorjev. Zaradi narave programa ni ostalo veliko časa za turistične ogledе mesta in obiske kulturnih prireditvev, vendar je Ljubljana s svojim mestnim utripom pustila svoj pečat, kar pričajo fotografije, objavljene na <http://www.handyweb.dk/Arion/index.htm>.

Večino predstavitev so ocenili z visokimi ocenami (projekti Andragoškega centra Slovenije, Gorenje, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve), nekatere pa so posebej pohvalili (Univerza za tretje življenjsko obdobje iz Ljubljane, Svetovalno središče na UPI Ljudska univerza Žalec, Center RS za poklicno izobraževanje, študijski krožki in Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport - Sektor za izobraževanje odraslih).

Arion smo zaključili neformalno, ob kosilu in sproščenem klepetu. Za konec pa še nekaj mnenj in zahval, ki so nam jih posredovali udeleženci študijskega obiska:

- Mike Platten (Velika Britanija): *Imeniten obisk, ki vodi k nadaljnjim stikom. Izredno dobro ste poskrbeli za nas!*
- Riet Lacombe (Belgija): *Hvala! Naredili ste močan in zanimiv vtis name.*
- Flemming Gjedde (Danska): *Hvala, da ste nam pokazali Ljubljano in Slovenijo. Veselimo so vaše družbe v Evropski uniji.*
- Špela Jurak (CDI Univerzum): *Tudi Andragoškemu centru hvala, da ste nas povabili k sodelovanju v programu Arion. Bilo nam je v veselje in tudi mi smo se naučili kaj novega! Verjamem, da bomo še sodelovali.*

Neda Dorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENSKEGA ŽIVLJENJA 2003

Priznanja ACS

Izbrani so dobitniki za leto 2003

Komisija za podelitev priznanj Andragoškega centra Slovenije za posebne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji za leto 2003 se je po pregledu vseh predlogov, prejela jih je 48, odločila, da bo priznanja podelila trinajstim kandidatom.

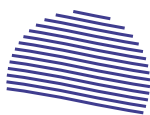
Priznanja Andragoškega centra Slovenije za izjemne dosežke pri bogatenju lastnega znanja in/ali znanja drugih prejmejo:

1. **János Göncz**, slikar, Lendava
2. **Dolores Novak**, dijakinja Srednje zdravstvene šole v Ljubljani, Postojna
3. **Tadej Svete**, študent Fakultete za matematiko in fiziko, Ljubljana
4. **mag. Jože Breznik**, magister organizacijskih znanosti n ustanovitelj zavoda Formula, svetnik, Maribor
5. **Skupina Tri Gracije**, Ljubljana
6. **dr. Jurij Jug**, doktor znanosti in redni profesor, predava na treh fakultetah in je vodja katedre na Fakulteti za organizacijo Kranj, Velenje
7. **Ernest Vodopivec**, univ. dipl. organizator dela, direktor LÚ Ormož, Maribor
8. **mag. Viktorija Bevc**, mag. organizacijskih znanosti, Društvo deteljica, Ljubljana
9. **Marija Saje**, profesorica francoščine v pokoju, Ljubljana
10. **Skupina za kulturo govora Radia Slovenija**, Ljubljana
11. **Borza znanja**, Ljubljana
12. **Društvo Zreli vedež Ptuj**, Ptuj
13. **Sklad Mitja Čuk ONLUS**, Opčine, Italija

Vsem nagrajencem čestitamo!

Slovesna podelitev priznanj bo v **petek, 10. oktobra**, ob slovesnem odprtju Tedna vseživljenjskega učenja 2003. Dobitniki priznanj so predstavljeni tudi na spletni strani <http://tvu.acs.si/zarisce/>.

Darka Kovič (darka.kovic@acs.si), ACS

Prijava dejavnosti v TVU

Pridružite se nam v Tednu vseživljenjskega učenja 2003

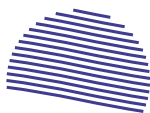
Redni bralci *Novičk* in TVU-*Novičk* ste že prebrali, da je razpis za prijavo dejavnosti v TVU 2003 odprt od 5. maja dalje, pa vendar bi vas radi ponovno povabili k sodelovanju.

Načrtovane prireditve v okviru TVU 2003 nam lahko **od 5. junija dalje** posredujete tudi s pomočjo **spletne aplikacije**, ki se nahaja na strani TVU <http://tvu.acs.si/>, v meniju izberite opcijo *Prireditve*, podopcijo *Internetni vnos*. Izvajalci in koordinatorji, ki ste v letu 2002 že izkoristili možnost prijave prireditev TVU s pomočjo spletne aplikacije, boste v naslednjih dneh po pošti prejeli uporabniška imena in gesla za vnos prireditev TVU 2003. Drugi 'prijatelji TVU', ki še nimate svojega uporabniškega imena in gesla za vnos, izpolnite elektronski obrazec za dodelitev gesla, ki je na voljo na tej spletni strani, in po elektronski pošti vam bomo v nekaj dneh poslali vaše uporabniško ime in geslo. Prosimo, da **za geslo zaprosite najkasneje do 1. septembra**, saj nam boste s tem olajšali administrativna dela. **Rok za vnos prireditev prek elektronskih obrazcev je 19. september 2003.**

Če niste navdušeni nad spletom in vam je bolj pri srcu **klasična prijava**, izpolnite **prijavnico TVU 2003**, ki jo dobite v tajništvu ACS (tel.: 01 5842 560) ali na spletni strani TVU, v opciji *V žarišču*. Izpolnjeno prijavnico vrnite po pošti na naslov **Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana**, s pripisom **Prijava dejavnosti v TVU 2003**. Rok za tovrstno prijavo je **1. september 2003**.

Podrobnejše informacije in napotke za prijavo dobite pri Alenki Mavsar (tel.: 01 5842 484)

Alenka Mavsar (alenka.mavsar@acs.si)

7. andragoški kolokvij

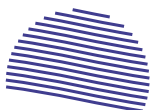
Zadnje povabilo

Letošnji 7. andragoški kolokvij bo vsebinsko izredno bogat in zanimiv, zato vas kljub temu, da je rok za oddajo prijave potekel 31. maja, še zadnjič vabimo, da s prijavo pohitite. V septembru in oktobru prijav ne bomo več sprejemali. Prosimo vas, da se prijavite kar na

spletnem naslovu <http://tvu.acs.si/ak/prijava/>. Za morebitne informacije lahko pokličete *Nedo Đorđević* (tel.: 01 5842 573, e-naslov: neda.dordevic@acs.si) ali pa v tajništvo Andragoškega centra Slovenije (tel.: 01 5842 560). Program kolokvija in povzetki bodo na spletnih straneh dostopni konec junija.

Ob tej priložnosti vas obveščamo o prenovljenih spletnih straneh andragoškega kolokvija, ki po novem omogočajo pregled vseh prejšnjih kolokvijev in dostop do besedil prispevkov oziroma tematskih zbornikov, ki so nastali po kolokviju (<http://tvu.acs.si/ak/>). Stran je še v nastajanju, zato vsa besedila še niso dostopna.

Marko Radovan (marko.radovan@acs.si), ACS

Učenje popoldan - da ali ne?

Ali se lahko učimo in “rastemo” tudi popoldan - ob internetu, dobri knjigi ali ob ...?

Učiti se, učiti, učiti. To so besede, ki jih je zagotovo poslušal vsak, ki je kdaj sedel v šolskih klopeh. In marsikdo si je po opravljenem šolanju oddahnil - konec s knjigami. Vrzimo jih v kot!

Takšna situacija nam je bila lani vodilo za sodelovanje v Tednu vseživljenjskega učenja, ki je potekal od 14. do 20. oktobra 2002 po vsej Sloveniji. Tudi na naši šoli smo želeli dijake in širšo javnost ozavestiti o pomenu in pomembnosti učenja za vse življenje. Želeli smo dokazati, da je lahko učenje “po učenju” ali popoldan tudi prijetno, zabavno in koristno.

Zato smo se odločili za dve delavnici s provokativnim naslovom *Ali se lahko učimo in “rastemo” tudi popoldan - ob dobri knjigi, internetu ali ob ...?*

Prva delavnica je bila namenjena internetu, in sicer nam je predavatelj, ki je bil kar iz vrst dijakov, a kljub temu mojster na svojem področju, prikazal različne načine uporabe interneta - iskanje poljudnih informacij, zabave, ponudb za potovanja, ocen literarnih del in nenazadnje je svoje vrstnike popeljal tudi v svet domačih branj, kontrolnih nalog in podobnih uporabnih podatkov, ki jim bodo v času šolanja še prav prišli. Njegov namen je bil približati internet povprečnemu uporabniku. Mislim, da mu je uspelo, saj so v naslednjih

šolskih urah tudi največji nasprotniki interneta svoje znanje dopolnjevali ravno s pomočjo tega medija.

Tako je bilo potrebno pritegniti in prepričati še tiste, ki jim knjige niso ravno najboljše prijateljice in berejo le zato, ker morajo. Naša predpostavka je bila, da lahko beremo tudi za zabavo in da lahko iz knjig, pa čeprav leposlovnih, izvemo marsikatero življenjsko resnico ali spoznanje, ki nam v nadaljnjem življenju koristi. Ob tem pa tudi duhovno rastemo in to je največ. Delavnica je potekala tako, da so udeleženci predstavljali katerokoli knjigo oziroma tisto, ki jim je najbolj ostala v spominu. Na ta način smo si vsi drugi širili znanje, spoznali nova dela, nove ustvarjalce, dobili ideje za nova branja ter skupaj s sodelujočimi prišli do novih spoznanj, ki jih ni nikoli preveč. V anketi po opravljeni drugi delavnici so udeleženci zapisali svoja utrinjanja. Naj jih nekaj navedem:

- *Spoznal sem, da je branje lahko tudi prijetno, pa čeprav je od obveznega šolskega branja minilo že kar nekaj let. Od sedaj me bodo v knjižnici videli pogosteje.*
- *Do kolikih spoznanj lahko pride človek?! Kaj vse se skriva v knjigah, kako različne teme - od drog, ljubezni, prijateljstva, težkih človeških stisk ...*
- *Po okrogli mizi sem prišla do spoznanja, da ni treba biti ravno knjižni molj, če seveda bereš tisto, kar te veseli. Knjige so lahko namenjene učenju in tudi sprostitvi, vse to pa človeka tudi bogati.*

Naš namen je bil dosežen - prepričati ljudi, da se lahko učijo tudi drugače, torej res ob knjigi, internetu ali še kako drugače. Kako drugače pa bomo skušali ugotoviti do naslednjega Tedna vseživljenjskega učenja, na katerem bomo zagotovo sodelovali.

Tjaša Veber Stajniko (tjasa.veber-stajniko@guest.arnes.si),
Srednja ekonomska šola Celje

KOTIČEK JE VAŠ

Učeče se podjetje ali kako uspeti v globalnem okolju Po dolgem premoru prijetna osvežitve na področju organizacijskega učenja

Inštitut za razvoj učečega se podjetja (Inštitut USP) je 9. maja organiziral peti mednarodni simpozij na temo **Učeče se podjetje ali kako uspeti v globalnem okolju**. V prostorih družbe Lek sta v dopoldanskem delu nastopila *Arie de Geus* in *dr. Marko Jaklič*; sledila je predstavitev rezultatov raziskave *Na poti k učečemu se podjetju*, simpozij pa se je zaključil s tradicionalno podelitvijo priznanj za največje dosežke pri razvoju koncepta učečega se podjetja.

V središču celotnega dogajanja je bilo predavanje *Arie de Geusa*, enega največjih gurujev na področju spreminjanja podjetij in učečega se podjetja, sicer dolgoletnega svetovalca multinacionalke Shell ter predavatelja na poslovni šoli London Business School in Massachusetts Institute of Technology. Predstavil je možnosti uporabe koncepta učečih se podjetij za doseganje globalne konkurenčnosti. Po de Geusovi oceni so dolgoročno uspešna podjetja, občutljiva za dogajanja v zunanjem okolju, s katerim imajo razvejeno mrežo dvosmernih komunikacij; hkrati so razvila zelo občutljiv proces odzivanja na spremembe v okolju. Izpostavlja štiri temeljne značilnosti takšnih podjetij: razgledano vodstvo, finančna konzervativnost (naložbe financirajo iz lastnega žepa), tolerantno vodstvo ter trden sistem vrednot, ki jim sledijo prihajajoče generacije. Za organizacijsko učenje pa de Geus predlaga dvoje:

- znanje in ideje naj se čim hitreje širijo v podjetju;
- za razvoj novih idej je pomembno, da sodelujejo ljudje različnih starosti, izobrazbe, kulturnega porekla in vrednot.

Nemogoče je na kratko predstaviti vzdušje, zanimive analize ter ideje, ki jih je podal de Geus na enodnevem simpoziju, zato vsem, ki vas to področje zanima, priporočam njegovo zadnjo uspešnico *Živeče podjetje: navade za preživetje v spremenljivem poslovnem okolju*¹, ki sta jo reviji Harvard Business Review in Financial Times razglasili za najbolj inovativno knjigo leta.

---

¹ The leaving company: Habits for survival in a turbulent business environment

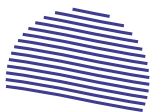

Slovenska podjetja (po ocenah dr. Toneta Česnovarja) le delno sledijo mednarodnim smernicam razvoja na poti k uresničevanju koncepta učečega se podjetja. Po analizah raziskave, ki so jo izvedli na Inštitutu USP, kar 65 % od 98 anketiranih slovenskih podjetij omenja koncept učečega se podjetja v svojih strateških dokumentih; prenos tega koncepta v prakso pa je vprašljiv: želenim izobraževalnim ciljem prav gotovo niso v prid relativno nizko opredeljena odgovornost vodstev za vpeljevanje tega koncepta, povprečno izobraževanje zaposlenih, ki celo v najbolj izobraževalno usmerjenih podjetjih znaša le 21 ur, relativno redko sistematično ugotavljanje kakovosti izobraževanja in nizka učinkovitost naložb v znanje.

Nekatera podjetja pa so se vendarle približala zelenemu cilju postati učeče se podjetje. Letos je Inštitut USP podelil priznanja naslednjim organizacijam: *Arcont*, *Danfoss Trata*, *Gorenje*, *Iskra Mehanizmi*, *Johnson Controls - NTV*, *Lek*, *Nova Ljubljanska banka*, *Poslovni sistem Merkator*, *Revoz in Trimo*. Ta podjetja se skušajo skozi lastne učne pristope in modele razvoja človeških virov približati idealu in postati učeča se podjetja. Za *Gorenje*, na primer, je značilen sistem izobraževanja in usposabljanja, ki je v Sloveniji med najbolj ekonomičnimi. Podjetje *Iskra Mehanizmi* je v tem kontekstu prepoznavno po tako imenovanih mini družbah, ki so strukturirane po programskih sklopih, organizacija pa hkrati razvija sistem nagrajevanja in motivacijskih mehanizmov za uresničevanje širših organizacijskih ciljev. Za razliko od prejšnjih dveh sistemov spodbuja podjetje *Arcont* tihi prenos znanja med posamezniki ob delovanju rednih problemskih timov in s pomočjo priročnikov za zaposlene.

Raznovrsten pristop k razvoju koncepta učečega se podjetja nedvomno kaže, da je model prilagodljiv in uporaben za raznovrstne tipe podjetij, ki delujejo v različnih okoljih.

mag. Jasmina Mirčeva (jasmina.mirceva@acs.si), ACS

O odnosih, o sporazumevanju Nova zasnova Andragoške poletne šole v Ajdovščini?

Prejkone se bo komu zazdelo, da se je letošnja 9. Andragoška poletna šola Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani z naslovom Medsebojni odnosi in sporazumevanje malce izneverila svojemu temeljnemu poslanstvu: preučevanju, spodbujanju in širjenju izobraževanja za lokalni in regionalni razvoj.

Tradicionalne teme Andragoške poletne šole

Po desetih letih, kar Šola obstaja, spričo pridruževanja k Evropski uniji njene tradicionalne teme postajajo tudi temeljne teme v izobraževanju odraslih. Gre namreč za izobraževanje v povezavi z vprašanji regionalizacije in subzidarnosti države, lokalnega razvoja, vzajemnega gospodarstva oziroma lokalnih zaposlitvenih pobud, lokalne kulture za razvoj delovnih mest, kulturnega, ekološkega in industrijskega turizma, enakih možnosti za vse, pismenosti, porabništva, izobraževanja prebivalstva za trajnostni razvoj, izobraževanja na podeželju, v majhnih krajih in vaseh, utrjevanja civilne družbe ter dejavnega državljanstva, snovanja, pisanja predlogov in vodenja evropskih projektov.

Razmeroma veliko napora so snovalci in organizatorji te šole morali posvetiti osveščanju prebivalstva, lokalne oblasti in nenazadnje izobraževalcev odraslih in izobraževalnih organizacij, da so lahko predčasno širili znanja, za katera smo mislili, da jih v našem prostoru še ne potrebujemo. Šola je vsa leta napovedovala prihajajoče potrebe. Tudi to je ena od nalog andragogike in izobraževanja odraslih. Danes so potrebe po tovrstnem izobraževanju še kako žive. In tako ni nenavadno, da Andragoško poletno šolo zdaj vabi kar nekaj krajev. Izkazalo se je namreč, da navzočnost šole v kraju pomaga rešiti marsikatero lokalno vprašanje, poveča samozavedanje krajanov in lokalne oblasti, sproži učenje in delovanje prebivalcev.

Tudi letošnje šolo je, kot je že navada, spremljala široka javna kampanja, kajti nič se ne spremeni v izobraževanju prebivalstva in posameznih družbenih skupin, če hkrati ne vršimo vpliva na okolje in življenje samo! Prav zato je treba s pomočjo javnih občil načrtno širiti zamisli in znanje v okolju.

Lokalna, pa tudi mednarodna šola

Šola je vsa leta gostila vidne tuje strokovnjake. Kmalu je postala primer dobre prakse v UNESCOVEM projektu *ALPHA*. Film, ki smo ga posneli o njej skupaj z RTV Ljubljana, UNESCO in Télé-Université iz Montréal, je šolo in Slovenijo predstavil na *CONFITEI* v Hamburgu. Lani se je Andragoška poletna šola prelevila v mednarodno, saj je ob tradicionalni podpori Ministrstva za šolstvo, znanost in šport ter občine Ajdovščina postala tudi *Grundtvigov projekt*.

Odnosi so pomembni za skupnost

Letošnje Šolo smo namenili medsebojnim odnosom in sporazumevanju. Na prvi pogled smo se tako odmaknili od skupnosti. A zgolj na prvi pogled! Lokalna skupnost je skupnost zato, ker živi v nekem prostoru. Razsežnosti prostora pa so različne in med seboj tesno po-

vezane. Tako tesno, da v prostor lahko posežemo le z vednostjo, občutljivostjo za kulturo in nepretrganost prostorskega razvoja. *Tout se tient* pravijo Francozi, ko govorijo o prostoru, ali slovensko: *Vse je neločljivo povezano med seboj*. Življenjski pogoji in razvoj prebivalcev lokalne skupnosti so tako odvisni od naravnega in grajenega okolja, pravno-upravnih odnosov v okolju, gospodarjenja, kulture in nenazadnje, ali predvsem, družbenih odnosov. In prav odnosom, prav tej prostorski razsežnosti smo posvetili letošnjo Šolo.

Raziskovanje, ki vodi v Šolo

Šola je letos že drugič potekala v dveh delih. V prvem delu so študenti andragogike in drugi udeleženci, tudi mentorji, raziskali potrebe prebivalcev in družbene odnose v skupnosti. To terensko raziskovanje je bilo začetek usposabljanja prebivalcev okoliških vasi za lokalni razvoj. Temeljna ugotovitev je, da v teh krajih primankuje organiziranih struktur za delovanje prebivalcev (malo je javnih ustanov, delujočih društev, samopomočnih skupin). Najmočnejše se zdi delovanje cerkve, ki je vpeljala več oblik učenja in delovanja prebivalcev. Prebivalci bi tako potrebovali izobraževanje za podajanje pobud in skupno delovanje. Kažejo se potrebe po potujočih storitvah vseh vrst, izobraževalnih in kulturnih dogodkih. Zdi se, da bi filmski klubi in informativno-izobraževalno časopisje na podeželju lahko odigrali pomembno vlogo. Razprostranjenost nove tehnologije se zdi prednostna naloga tudi za utrjevanje medsebojnih odnosov. Pa tudi sporočila občine o krajevnih dogodkih za prebivalce bi lahko potekala po mobilnem telefonu, tako kot v posameznih francoskih vaseh. Pomembno spoznanje je bilo, da bi izobraževalne oblike na vasi lahko privabile prebivalce.

Prvi in drugi del šole je potekal v sodelovanju z *Ljudsko univerzo v Ajdovščini*, pa tudi z novim Domom krajanov v tem mestu. Skoraj trideset udeležencev je preučevalo pomen čustev, metodo življenjske zgodbe ter poglobljene analize odnosov v učnih skupinah odraslih in v lokalni skupnosti. Predvateljica, *Bernarda Rudolf Mori*, je opisala delovanje MOCIS-a iz Slovenj Gradca: "Ko se cel kraj uči medsebojnih odnosov". *Prof. Ana Krajnc*, *doc. dr. Nives Ličen*, *doc. dr. Nena Mijoč* in *doc. dr. Dušana Findeisen* so uvedle druge teme v povezavi z medsebojnimi odnosi. Po vzoru nekaterih učnih konferenc na Danskem in Salzburških pogovorov so organizatorji poskrbeli tudi za t.i. bazar izobraževalnih programov in zamisli na stojnicah organizacij, iz katerih so prišli udeleženci. Pridali so še učenje orientalskih plesov. Uredništvo Šolskih razgledov, ki se je pridružilo javni kampanji, je Šoli ob rob objavilo tudi več člankov s področja medsebojnih odnosov.

Lahko bi dejali, da je tudi Andragoška poletna šola plod odnosov.

dr. Dušana Findeisen (dusana.findeisen@guest.arnes.si), Filozofska fakulteta v Ljubljani

PRIPRAVLJAMO/POPRAVLJAMO

VITRA Cerknica

Mednarodni prostovoljni delovni tabori 2003

VITRA Cerknica vabi prostovoljce iz celega sveta, da spoznajo slovensko podeželje na zanimiv način. Ob koristnem delu za lokalne skupnosti bo dovolj časa tudi za spoznavanje domačinov, običajev, kulinarike, naravnih znamenitosti, kulture, domače obrti. Organizirali bomo predavanja, izlete v okolico, enodnevni obisk obale in Ljubljane, poslušali bomo dihanje gozda... Skratka, bo poučno, zabavno, koristno in nepozabno. Na vsak tabor sprejmemo največ **12 prostovoljcev, kotizacija je 12.000 SIT za tabora Marof in Brod Moravice ter 24.000 SIT za poletno šolo rezbarstva Zadlog.**

Tabor Marof, 7. do 19. julij 2003, Marof pri Cerknici, Notranjska

Na ekološki kmetiji bomo pomagali pri vsakdanjih opravilih, pri pridelavi in predelavi ekoloških poljščin in obnavljanju objektov. Lastnik nas bo naučil peči kruh v žerjavici, nabirali, sušili in uporabljali bomo zelišča, spoznali načela permakulture in trajnostnega razvoja.

Poletna šola rezbarstva Zadlog, 21. julij do 2. avgust 2003, Zadlog, občina Idrija, zahodna Slovenija

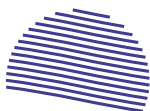
TRMA, društvo za trajnostni razvoj Zadloga, pripravlja učno pot okrog vasi Zadlog. Povezala bo 12 točk izjemne naravne in kulturne dediščine. Ob koristni pripravi tabel za označevanje (naravne in kulturne znamenitosti, ledinska imena, smerokazi, hišna imena ipd.) se bomo naučili praktičnih rezbarskih spretnosti pod vodstvom izkušenih mojstrov.

Tabor Brod Moravice, 4. do 16. avgusta 2003, Brod Moravice, Gorski Kotar, ob meji s Slovenijo

Skupaj z lastnikom bomo začeli urejati zapuščeno ekološko kmetijo. Očistili bomo grmičevje in smeti, popravili zaščitne ograje, na objektih opravljali različna vzdrževalna dela, odstranili ruševine pogorelih stavb.

Za dodatne informacije pokličite na VITRO (tel.: 01 7097 350) ali nam pošljite elektronsko pošto na naslov: vitra@guest.arnes.si. Vse informacije pa so na voljo tudi na spletnem naslovu <http://www.ljudmila.org/vitra/tabori/indexT.html>.

Luka Urbas (vitra@guest.arnes.si), VITRA Cerknica

Andragoški center Slovenije Vabilo na spopolnjevanje svetovalcev brezposelnih

Štiri leta so minila, odkar je Andragoški center Slovenije pripravil prvo spopolnjevanje organizatorjev, učiteljev in svetovalcev, ki so sodelovali v Programu izobraževanja brezposelnih oseb - **Program 5000**. Tudi v letu 2003 pripravljamo **brezplačne programe** spopolnjevanja. Ta, ki ga načrtujemo v **drugi polovici avgusta** (1. del) in v **septembru** (2. del) - **Svetovanje in komunikacija**, je namenjen svetovalcem iz različnih izobraževalnih organizacij, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih.

Po dolgi odsotnosti se brezposelni spet znajdejo v procesu izobraževanja in učenja - starejši in občutljivejši, z negativnimi izobraževalnimi izkušnjami, slabo motivirani za ponovno izobraževanje... Želijo si poklica, potrebujejo svojo "desno roko" - svetovalca, ki razume položaj brezposelnega in pozna njegove izobraževalne ovire. Potrebujejo vas, ki si želite in ste odločeni pomagati.

S pomočjo našega programa si boste lažje odgovorili na mnogokrat zastavljeno vprašanje *kako pomagati?* Naučili se boste navezati dober stik s posameznikom in opraviti uvodni pogovor, veččin svetovalne komunikacije, strategije postavljanja vprašanj, novih pristopov za motiviranje, novih tehnik in metod učenja, svetovati udeležencu, svetovati učitelju.

Program, ki traja 32 ur, bo vodila *Nada Mulej*, prof. slov. jezika in prim. književnosti, izjemna poznavalka metodike pouka odraslih, "superlearninga", svetovalne komunikacije in nastopanja.

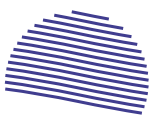
Spopolnjevanje je vključeno v **Katalog programov stalnega strokovnega spopolnjevanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju 2002/2003** in je ovrednoteno z **2 točkama**.

Prijavnice pošljite **najkasneje do petka, 15. avgusta 2003**, na naslov: **Andragoški center Slovenije**, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu: 01 5245 881.

Za vse **dodatne informacije** in **prijave** lahko pokličete Nedo Dorđević (tel.: 01 5842 573), več o programu pa si lahko preberete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/017/>. Na tej spletni strani je na voljo tudi prijavnica.

Vljudno vabljeni!

Neda Dorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na temeljno usposabljanje za vodje in mentorje študijskih krožkov

Andragoški center Slovenije v okviru projekta **Študijski krožki** pripravlja usposabljanje novih vodij in mentorjev študijskih krožkov. Usposabljanje bo potekalo kot kombinacija učenja na daljavo in klasičnega usposabljanja, kar je logična, preizkušena in z visokim deležem uspešnih udeležencev potrjena nadgradnja nekdanjega seminarskega tipa usposabljanja. Povabilo velja tudi tistim, ki se zanimate izključno za vodenje bralnih študijskih krožkov.

Vabimo vas na **prvo izobraževalno srečanje**, ki bo v **petek, 5. septembra 2003**, ob 9.30 uri v seminarski sobi Andragoškega centra Slovenije.

Predvidevamo tri srečanja. Na prvem se boste dopoldne seznanili s potekom usposabljanja, prejeli boste gradivo in preizkusili način sodelovanja "na daljavo", popoldne pa bo že potekala uvodna komunikacijska delavnica. **Drugo srečanje bo 3. oktobra**, ko bomo nadaljevali s praktičnimi vajami iz metod dela v študijskih krožkih ter se srečali s prof. dr. Manco Košir.

Pogoji sodelovanja:

Organizacija, ki v projektu še ni sodelovala, mora prijaviti vsaj tri kandidate (en vodja in dva mentorja); tista, ki v projektu že sodeluje, lahko prijavi tudi manj kot tri kandidate. Imeti morajo najmanj višješolsko izobrazbo; pripravljeni morajo biti na dodatno uspo-

sabljanje; v šolskem letu po zaključenem usposabljanju morajo izvesti študijski krožek - skladno s pravili delovanja projekta - ali pa v tekočem šolskem letu dejavno sodelovati v tekočih študijskih krožkih; imeti morajo dostop do osebnega računalnika ter voljo in ideje za socio-kulturno animacijo v svojih službenih ali lokalnih okoljih.

Število prijav je omejeno na 20. Prednost bodo imeli kandidati iz okolij, kjer izobraževanje odraslih še ni razvito, in tisti, ki lahko dokažejo, da so zagotovili možnosti za delovanje študijskih krožkov.

Cena programa usposabljanja za posameznega udeleženca je **62.000 SIT** in mora biti plačana do začetka usposabljanja.

Izpolnjeno prijavnico, ki je objavljena v prilogi ali na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/razvojno/001/>, pošljite najkasneje do **srede, 20. avgusta 2003**, na naslov: **Andragoški center Slovenije, Ljubljana, Šmartinska 134a**, s pripisom **Študijski krožki**.

O izbiri vas bomo obvestili s povratno pošto.

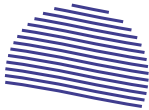
mag. Nevenka Bogataj (nevenka.bogataj@acs.si), ACS

POSVETI IN KONFERENCE

5th International Conference on Vocation Education & Training
Researching Policy and Practice in Vocational Education & Training
London, Velika Britanija, 16. do 18. julij 2003

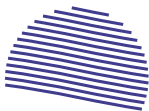
Informacije o mednarodni konferenci je mogoče dobiti po telefonu: + 44 208 331 9240, po faksu: + 44 208 331 9235, na e-naslovu: b.bailey@gre.ac.uk in na spletni strani: <http://www.triangle.co.uk/vae/>.

3rd International Conference on Researching Work and Learning

Tampere, Finska, 25. in 26. julij 2003

Informacije o mednarodni konferenci je mogoče dobiti na e-naslovu: kaanja@uta.fi in na spletni strani: <http://www.uta.fi/conference/rwl/overwiev.html>.

IAIMTE's 4th International Conference on Learning and Teaching of Language and Literature

The Role of Literature in Mother Tongue Education

Lizbona, Portugalska, 28. do 30. julij 2003

Informacije o mednarodni konferenci je mogoče dobiti na e-naslovu: braaksma@ilo.uva.nl.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS od 21. julija do 14. avgusta zaprta zaradi dopustov. Želimo vam prijetno počitnikovanje!

Illeris, Knud: The three dimensions of learning : contemporary learning theory in the tension field between the cognitive, the emotional and the social / Knud Illeris ; translated into English by Dorothy Reader and Margaret Malone. 1st ed. Roskilde : Roskilde University Press, 2002. 272 str. : graf. prikazi ; 23 cm

Key competencies. A developing concept in general compulsory education. Brussels : Eurydice, 2002. 180 str. ; 23 cm. (Survey ; 5)

Moja upokojitev - moj novi izziv / [urednica Jožica Šelb]. Ljubljana : Gerontološko društvo Slovenije, 2001. 120 str. ; 24 cm

Paloff, Rena M., Pratt, Keith: Lessons from the cyberspace classroom : the realities of online teaching. San Francisco : Jossey-Bass, cop. 2001. xx, 204 str. : ilustr. ; 24 cm. (The Jossey-Bass higher and adult education series)

Perme, Ema; Orešnik, Jasmina: Poročilo o delovanju središč za samostojno učenje v šolskem letu 2001/2002 : (od 1. septembra 2001 do 31. avgusta 2002). Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije = Slovenian Institute for Adult Education, 2003. - 46 str. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm

Pollard, Emma; Hillage, Jim: Exploring e-learning. Brighton (UK) : Institute for Employment Studies, cop. 2001. viii, 57 str. ; 23 cm. (IES report ; 376)

Riddell, Sheila; Baron, Stephen; Wilson, Alastair: The learning society and people with learning difficulties. Bristol : Policy Press, 2001. iii, 255 str. ; 24 cm.

Securing the right to learn : an internationally-produced guide to advocacy.- Leicester : NIACE, 2002. - 24 str. : ilustr. ; 30 cm

Billett, Stephen: Learning in the workplace : strategies for effective practice. Crows Nest (Avstralija) : Allen & Unwin, 2001. xvii, 222 str. : ilustr. ; 22 cm

Caffarella, Rosemary S.: Planning programs for adult learners : a practical guide for educators, trainers, and staff developers. 2nd ed. San Francisco : Jossey-Bass, 2002. XXVIII, 403 str. : ilustr. ; 29 cm

Carlton, Shiela; Soulsby, Jim; Whitelegg, Di: Old money : financial understanding for older adult learners. Leicester : NIACE, 2002. v, 86 str. ; 30 cm

Christenson, Sandra L.; Sheridan, Susan M.: Schools and families : creating essential connections for learning. New York : Guilford Press, cop. 2001. x, 246 str. ; 24 cm. (The Guilford school practitioner series)

Clarke, Alan: Online learning skills. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education, cop. 2002. 42 str. ; 30 cm

Curious minds : Nordic adult education compared / editors Albert Tuijnman, Zenia Hellström ; authors Irja Blomquist ... [et al.]. Stockholm : Nordic Council of Ministers, 2001. 196 str. : 28 cm ; graf. prikazi. (Nord ; 2001:9, ISSN 0903-7004)

Dean, Gary J.: Designing instruction for adult learners. 2nd ed. Malabar (ZDA) : Krieger, 2002. xvi, 135 str. : ilustr. ; 24 cm. (Professional practices in adult education and human resource development series)

Eldred, Jan: Moving on with confidence : perceptions of success in teaching and learning adult literacy. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (England and Wales), 2002. 29 str. ; 30 cm. (Niace research paper)

Garrison, D.R; Anderson, Terry: E-learning in the 21st century : a framework for research and practice. London ; New York : RoutledgeFalmer, 2003. XIV, 167 str. : ilustr. ; 24 cm

Learning to bridge the digital divide : schooling for tomorrow. Paris : OECD, 2000. 137 str. ; 23 cm. (Education and skills)

Peter Monetti (peter.monetti@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

13. - 19. 10. 2003

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani
<http://tvu.acs.si/razprava>

Razpis za prijavo dejavnosti v TVU 2003 objavljamo na spletni strani
<http://tvu.acs.si/zarisce>

Vse o 7. andragoškem kolokviju preberite na spletni strani
<http://tvu.acs.si/ak>

IZBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2002/2003

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

• Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2002/2003

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

